

in v malih urah se kipenje vname, ter potem brez prenehanja v največji burnosti nadaljuje. Da se s tem dosti kurjave prihrani — to je tam, kjer bi se v enaki namen kuriti hotelo — je jasno; največji dobiček je pa prihranjeni čas, čas je pa po angleškem pregovoru „denar!“

(Dalje in konec sledi.)

Snetje na rži (smetljiva rž.)

Že leta 1859 je profesor Julij Kühn v Halle na Nemškem v svojem spisu „o boleznih domačih poljskih rastlin“ omenil, da se snetje ali plesnivec, česmina ali češmiga (Sauerdorn = Aecidium Berberidis) lahko, ako so temu okoliščine ugodne, preseli na rž, in jej uzroči bolezen, ki je znana pod imenom „snetje na rži“. Po učenem preiskovanju je pozneje profesor de Bary dokazal, da se seme češmigovega snetja resnično na rži seimi in imenovano uimo napravi. Leta 1863 so kraljevi uredi vrttembergški ukazali novo preiskovanje te stvari, in seer na pritožbo več občin, katerih polja so bila ob državnih železnicah, ki so s češminovo mejo zagrajene. O uspehu tega preiskovanja poroča prof. dr. Fleischer (Hohenheim) v vrttembergškem tjedniku za poljedelstvo in gojzdarstvo leta 1864 št. 4 in 5. Med tem je tudi v Litavskem leta 1863 nastala pravda zaradi češmigove meje, in se je vse iz nova po izvedenih preiskalo (Preuss. Annal. der Landw. Wochenbl. 1864, št. 42); in slednjič se je tudi v botaniškem ali rastlinskem vrtu poljedelske akademije v Proskavi leta 1864 napravila nova poskušnja, o kateri poroča prof. dr. Funke v „Landw. Centralblatt“. Vse te poskušnje so potrdile, da se res snetje s češmige zamore zasejati med ržjo. Blizo njiv se naj toraj tako grmovje nikakor ne trpi.

Dopisi.

Iz Celja, 17. svečana. (Iz velikega oblaka malo deža.) V mozirskem trgu in okolici se je lani mnogo govorilo o poslih g. J. K., da so enega ali več otrok v Savini utopili. Še bolj je vzbujalo sum, ko so dne 9. junija žandarji dva hlapca, Ponkraca Brgleza in Jožefa Birmana in dekle Mico Kobulo uklenjene proti Celju odpeljali. Dne 8. febr. t. l. so ti 3 posli pred celjsko okr. sodnijo imeli končno obravnavo, toženi hudodelstva poskušnega umora nad otrokom, kterega je dekla M. K. o Velikinoči l. 1868 rodila in kterega je hlapec P. B. hitro po porodu naprošen od očeta J. B. in od lastne matere M. K. v bližnji grm spravil. Ta zločin je 4 leta prikrit ostal in še le pret. leto se je začelo po celi savinski dolini o njem govoriti. Ker je namreč hlapec P. B. vest pekla, da ni nikjer miru našel, začel je sam o

tem govoriti in slednjič se podá 5. junija k mozirskemu županu, pred katerim svoje hudodelstvo obstoji. Na pismeno tožbo so ti 3 posli tedaj bili v preiskavni zapor v Celje odgnani, kder so celih 8 mesecev v preiskavi bili.

Končna obravnavo je pokazala, da sta hlapec J. B. in dekla M. K. imela grešno zavezo od l. 1866, po kateri je ona mati postala, čeravno so njo vsi in gotovo tudi domači gospodar za pošteno imeli; da bi pa sramoto pred svetom od sebe odvrnila, skleneta oča in mati, slaboumnega hlapca P. B. naprositi, da otroka po rojstvu odstrani, kar je tudi storil. Drugi den se hlapec na tisti kraj, kamor je bil otroka zanesel, povrne gledat, kaj da se je z otrokom zgodilo, pa ga ni več našel. Pri obravnavi je stalno trdil, da se otrok ni več genil, ko ga je nesel v grm, pri ljudeh je pa pravil, da se je otrok spotoma jokal. Nezakonska oča in mati sta tajila, da sta P. B. naprosila to storiti. Prič pri tem djanju ni bilo in zoper zatožene so pred sodnijo bile le 2 ženski poklicane, ki ste to govorile, kar njima je P. B. sam povedal, in pa 2 žandarja, ki sta le dostavila, kar sta opazila tačas, ko sta zatožene v zapor gnala. Iz vsega tega ni mogla sodnija spoznati, je li otrok M. K. še živel, ko ga je P. B. v grmovje nesel, ali ne; zato je državni pravnik tožbo nazaj vzel, in česar se zatoženi gotovo niso nadjali, bili so vsi nekrivi spoznani in izpuščeni, ker svetna sodnija nikomur v serce ne vidi in le po tem sodi, kar sama vidi in njej zanesljivi ljudje spričajo.

Zatoženi so pa za svoje djanje po dolgem preiskovalnem zaporu in po sramoti pred svetom dovolj občutljivo kaznovani, ker ljudje pogosto svojega bližnjega še ostreje kakor Bog sodijo ter ne pomislijo kristijanske resnice, da čaka vsakega človeka tem bolj ostra sodba pred božjo pravico, čem bolj neusmiljeno in hudo je sam nad svojim bližnjim sodil.

Iz Ljutomera. (Okrajne razmere. Konec.) Skozi vse občine, kakor sem že dokazal, se vendar ne morejo same okrajne ceste narediti. — Drugo sredstvo bi toraj bilo, strogo pregledovanje tega, kar kdo opravi. Ljutomerski okraj ima takih, ki so dolžni okr. ceste vzdrževati, 4265. Vprašam toraj, ktera moč na svetu zamore vse te vdeležence pripraviti, da bodo svoje delo na okr. cesti enako dobro in vsi v enem in istem času opravili? Kdo jih zamore skoz celo leto nadzorovati? Drugega pomočka proti nepokornim in nemarnim pa vendar nimamo, kakor da se to, kar eden ali drugi noče sam storiti, na njegove stroške izvrši. Ako se sklene, da se imajo okrajne ceste v naturi navažati in popravljati, nima okr. blagajnica nobenega fonda, občinske pa še manj. Kdo bo pa potem za drugega kako delo prevzel, ako ne zna, kedaj bo zato zaslužno plačo prejel? Ali se bo de morebiti hotel sosed sosedu zameriti, da bo šel na njegove stroške okrajne ceste navažat? Gospod dopisnik bi menda sam pri vsej svoji

dobri volji tega ne bi hotel storiti. Po obstoječi postavi se morajo okrajne ceste I. razreda le z denarjem vzdrževati, proti temu se ne da nič storiti. Za svojo osebo sem sicer nameraval, da bi se letošnje leto okrajne ceste v natori, ali na kaki drug način nasipavale; ali moja ni obveljala, ne morem pa vendar okrajnemu zastopu očitati, da je iz zgorej omenjenih razlogov drugače ukrenil.

Tudi to še posebno prosim gospoda dopisnika, naj se nikakor ne spodtikuje nad tem, da še kupi prodaja na okr. cesti I. razreda od sv. Križa pa do Vučjevasi niso dozdej razgrnjeni. O tem veljajo zopet ostri nalogi od strani deželne odbora, da se namreč prodaja na okr. cestah le v jeseni ali pa zarano spomladi razgrnjevati mora. Na omenjenem mestu ni bil v jeseni prod zato razgrnjen, ker tega takrat ni bilo neobhodno potrebno, okr. odbor je pa hotel s tem okraju nekoliko prihraniti, ker bi se bili tistokrat morali zato posebni delalci najeti in plačati, zdaj pa mora to cestnar za svojo plačo storiti. Tudi tega naj nihče ne misli, da morajo zdaj kar naenkrat okrajne ceste v najlepšem redu biti. Ko bi se hotelo to namah dognati, bi se morala okr. naklada nad plačilno moč okraja povzdigniti.

Kakor sem že izkazal, imamo tukaj 40.858 tekočih sežnjev okr. cest; ako bi tedaj hoteli vse naenkrat posipati, trebali bi 8171 navadnih, 5 sežnjev dolgih kupov prodaja. Po dozdanji skušnji pride kup prodaja na 3 gold., toraj bi sam prod veljal na leto 24.513 gld.; v proračun za tekoče leto je pa za vse cestne potroške: za mostove in vodotoke, prod, cestnarsko službo in cestnarsko orodje, odškodovanje zemljišča itd. postavljeno samo 7773 gld. 50 kr., kar dokazuje, da ima tukajšnji narodni okr. zastop resno voljo okrajne ceste sčasoma popolnoma zboljšati, pri tem pa okraja z okrajno naklado ne preobložiti in kmeta po nepotrebnem žuliti. Kar slednjič obč. ceste zadeva, katere g. dopisnik tudi graja, ne znam jaz, ako se srenjam s kaznijo zagroziti ne sme, da si ceste zboljšajo, nobenega drugega načina, kakor da okrajni zastop sam vzame lopato na rame, in gre občinskih cest popravljati.

Konečno pozivljam dopisnika, ako se hoče o eni ali drugi reči okrajnega gospodarstva še natančneje prepričati, na ustmeni razgovor, in zagotavljam ga, da bodo njegovi dobri nasveti vselej dobrovoljno in hvaležno sprejeti.

Kukovec, okr. načelnik.

Iz Slovenjega Gradca, 15. svečana. — Še preden smo peticijo zoper novo volilno postavo v rokah imeli, je že tukajšnja policija bila po koncu, ter skušala nevarno stvar v roke dobiti. Mestni župan g. Kaligarič je z mestnim policajem prišel k Treiberju, kjer je shodišče kat. polit. društva, pozvedovat, ali ni peticija tam za podpisovanje pripravljena. Svaril je nekega župana pred podpisovanjem, rekoč, da kdor bode podpisal, pride

na dve leti v ječo!! Po tem takem bode več kot pol Avstrije za 2 leti ječa postala, ker je nad polovico prebivalcev peticijo zoper direktne volitve podpisalo. Kljub vsem tem in enakim agitacijam je v društvenem zboru, ki je bil 9. svečana, vrli kmet Fr. Šotelj prvi predložil, da se kat. polit. društvo Slovenjegraško pridruži drugim proslcem s podpisom peticije. Predlog je bil enoglasno sprejet. Ravno tako se je sprejel nasvet, naj društvo prosi za pravico, zbere tudi drugod po okraji sklicevati, kar bi zlasti ob času volitev jako potrebno bilo. Odbor bode to prošnjo vložil, bomo videli, kakošen odgovor dobimo.

To so bile poglavitne stvari, ki so se obravnavale pri tretji obletnici kat. polit. društva v Slovenjem Gradcu.

Sladka gora, 10. svečana. (Umor.) — Dne 8. febr. proti poldnevu je našel hlapec udove Marije Fajs — po domače Strnad —, posestnice v Dolgi gori, njenega brata Blaža Cvenka, ktere ga je bil poslan vabit, da pride na sestrin dom, v njegovem stanovanjski 1/4 ure nad Sladkogoro, kjer je sam bival, od neznanih hudobnežev umorjenega. —

Hudodelstvo se je moralo zgoditi po noči med 6. in 7. svečanom, v kateri je veter močno s snegom vejal (7. ino noč za njim ni snežilo pri nas), ker se niso našli nikaki sledi niti proti hišici, niti od nje; 6. proti večeru smo ga pa še na Sladki gori videli.

Priporočamo ga v pobožno molitev in božjo usmiljenje!

M.

Za poduk in kratek čas.

Začetki krščanstva na Slovenskem.

V.

Med narodi, ki so se selili iz mrzlih severnih krajev v solučne južne dežele, bili so tudi Slovenci. Zgodovina nam poveda, da so stanovali v starodavnih časih v severno-zahodni Rusiji, ondi kder izvirajo reke Dneper, Dvina in Volga. Tje so bili prišli iz Azije.

Spomin te selitve se je nekako ohranil med ljudstvom do dnešnjega dne. Pripoveduje si namreč, kako da je stanovalo nekda v presrečni deželi, rodovitni in bogati. A ljud se je toliko namnožil, da za vse ni bilo več prostora in daje velik del naroda sklenil poiskati si nove domovine. Tedaj je dobrotna boginja dala odhajajočim pešico ajdovih zern ter jim rekla, da se naj udomačijo, kjer bode ajda zorila. Poskušali so setev v znožju uralskih gor, v neizmernih planjavah Rusije, na bregovih črnega morja, to je povsod na potu selitve svoje; ali ajda ni ozelenela in ne dozorela, dokler da niso prišli bili v naše kraje. Tu pa je rodila bogato. In še dendenes časti slo-